

J 017 / 13 / 02

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

SENÁT

13. funkční období

J 017 / 13 / 01

**Stanovisko pro Parlament ČR k pracovnímu
dokumentu útvarů Komise Doporučení Komise
pro strategický plán SZP České republiky**

2021

Gestor: MZe
Zpracoval: Sekce 14000, 16000, 18000
E-mail, tel.: svodně - petra.tabery@mze.cz
tel.: 221 812 501

Schválil: RKS MZe
Datum: 18. 2. 2021
Verze: 2

Rámcová pozice (Stanovisko pro Parlament ČR)

Projednávaná věc: SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ
Doporučení členským státům ohledně jejich strategického plánu pro společnou zemědělskou politiku

Přípravný orgán Rady: -

Identifikační čísla dokumentů: 14282/2020 + ADD 23, SWD(2020) 393 final

Stupeň priority pro ČR: Národní priorita

1) Popis problematiky, včetně stádia projednávání:

Na podzim 2020 zahájila EK v návaznosti na představení Zelené dohody pro Evropu (prosinec 2019) a navazujících strategií „od zemědělce ke spotřebiteli“ a v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 (květen 2020) strukturovaný dialog s členskými státy, jehož vyústěním byla specifická doporučení EK pro každý členský stát. K oficiálnímu zveřejnění specifických doporučení došlo po neformálních diskusích dne 18. 12. 2020. EK i po řadě připomínek vznesených členskými státy deklarovala, že specifická doporučení budou právně nezávazná, nicméně je zřejmé, že k nim EK bude přihlížet při schvalování Strategických plánů SZP jednotlivých členských států.

Doporučení se zabývají konkrétními hospodářskými, environmentálními a sociálními cíli budoucí SZP, zejména ambicemi a konkrétními cíli strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030.

Pro ČR EK představila 14 specifických doporučení:

Podporovat chytré, odolné a diverzifikované odvětví zemědělství zajišťující potravinové zabezpečení

1) Posílit postavení zemědělsko-potravinářského odvětví v hospodářské soutěži zlepšením přístupu k půdě a podporou zpracování zemědělských produktů s vysokou přidanou hodnotou (například ekologických produktů nebo produktů spadajících do evropských a vnitrostátních programů kvality) a jejich uváděním na trh, a dále vybízením seskupení producentů a družstev k úsilí o uznání v odvětvích, kde v současné době nejsou ustaveny žádné uznané skupiny producentů. Přitom bude důležité zajistit součinnost s ostatními fondy EU a vnitrostátními fondy.

2) Upevnit rozvoj krátkých dodavatelských řetězců podporou projektů usnadňujících uvádění na trh prostřednictvím digitálních platforem, přímé donášky nebo dovozu ze zemědělských podniků do domácností a na místní otevřené trhy.

3) Zlepšit životaschopnost zemědělských podniků prostřednictvím lepšího řešení rozdílů v příjmech mezi zemědělskými podniky různých velikostí, odvětvími a územími. K doporučeným přístupům patří: posílené přerozdělování například uplatněním doplňkové

redistributivní podpory příjmu pro udržitelnost, výplat jednorázových částek malým zemědělcům a snížením plateb, což odráží skutečné potřeby podpory ve světle hospodářských, sociálních a územních cílů.

Posílit péči o životní prostředí a opatření v oblasti klimatu a přispět k cílům Unie v oblasti životního prostředí a klimatu

4) **Přispět k cílům Zelené dohody pro Evropu v oblasti ekologického zemědělství** urychlením přechodu konvenčního zemědělského hospodaření na hospodaření ekologické prostřednictvím odpovídajících programů přechodu na ekologické zemědělství a jeho zachování.

5) Zintenzivnit úsilí o **snížení emisí skleníkových plynů ze zemědělství** podporou postupů ke zlepšení hospodaření s půdou, jako je např. zadržování zbytků plodin na polích, omezení orby orné půdy, diverzifikace a prodloužení střídání plodin a stimulace efektivnější spotřeby vstupů. Enterická fermentace hospodářských zvířat by se měla řešit přijetím strategií pro nízkoemisní krmení v souladu s metanovou strategií EU. Měly by být podporovány integrované systémy využívání půdy, jako jsou agrolesnictví nebo přístupy nízkouhlíkového zemědělství, s cílem zvýšit pohlcování uhlíku. Posíleno by mělo být rovněž úsilí o snížení závislosti zemědělského odvětví na energii.

6) Podpořit rozvoj zemědělských postupů, které významně omezují emise NH₃ ze zemědělství a které zlepšují nakládání s dusíkatými a organickými hnojivy, mimo jiné s ohledem na zlepšení kvality podzemních a povrchových vod, a tím **přispět k cílům Zelené dohody pro Evropu v oblasti ztrát živin**.

7) **Posílit ochranu biologické rozmanitosti, zlepšovat stav zemědělských a lesních stanovišť z hlediska ochrany v souladu s prioritami stanovenými v prioritním akčním rámci a přispět k cílům Zelené dohody pro Evropu v oblasti vysoké biologické rozmanitosti zemědělských podniků** zaváděním takových prvků v oblastech, kde chybí, a jejich udržováním tam, kde již existují.

8) **Přispět k odolným zemědělským systémům**, zejména používáním odrůd a druhů odolnějších vůči škůdcům, používáním nástrojů pro řízení rizik, jako je pojištění úrody, a **zvyšováním množství organické hmoty** v půdách (zadržováním zbytků plodin na polích, mulčováním, plužinami, vhodným načasováním polních prací s cílem zabránit zhutnění půdy atd.), aby byla půda chráněna před erozí a aby **se zadržela voda v půdě**.

9) **Přispět ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se změně klimatu v lesích** uplatňováním udržitelného obhospodařování lesů přizpůsobeného současným a předpokládaným dopadům změny klimatu s cílem celkově zvýšit odolnost lesních ekosystémů a znovu zalesnit oblasti smrkových lesů pokácených kvůli kůrovcové kalamitě. Posílit odolnost lesa vůči změně klimatu (např. podporou využívání druhů a proveniencí, zejména původních listnatých druhů, které mají být vysazovány v rozmanité směsi).

Posílit sociálně-ekonomickou strukturu venkovských oblastí a řešit společenské požadavky

10) **Přispět k cílům Zelené dohody pro Evropu v oblasti pesticidů** posílením úsilí o snížení množství a rizik nejnebezpečnějších používaných pesticidů a podporou udržitelného používání pesticidů, zejména zajištěním zavádění integrovaných postupů ochrany proti škůdcům.

11) Podpořit osvědčené postupy chovu hospodářských zvířat v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, zejména u prasat, jakož i lepší opatření biologické bezpečnosti zemědělských podniků.

12) **Prosadit sociálně-ekonomický rozvoj venkovských oblastí** podporou rozvoje hospodářských činností ve venkovských oblastech prostřednictvím mobilizace činností v nových odvětvích (tj. rozvíjet bioekonomiku) s vhodnou kombinací intervencí.

Podpořit a sdílet znalosti, inovace a digitalizaci v zemědělství a ve venkovských oblastech a napomáhat k jejich přijímání

13) **Zvýšit udržitelnost a ekonomickou výkonnost venkovských oblastí** a nabízet více příležitostí venkovské ekonomice a obcím stimulováním rozvoje vysokorychlostních širokopásmových zařízení ve venkovských oblastech, aby bylo dosaženo cíle 100% rychlého širokopásmového pokrytí v roce 2025 v souladu s **cíli Zelené dohody pro Evropu v oblasti širokopásmového přístupu**. Přitom bude důležité zajistit součinnost s ostatními fondy EU a vnitrostátními fondy.

14) **Posílit začlenění systému AKIS a podpořit vznik interaktivních inovačních projektů** plným využitím příležitostí podpory EU pro znalosti, inovace a digitalizaci a zvláště se zaměřit na povzbuzení dobře fungující, poradenské a inovační podpory s cílem rozvíjet vznikající inovativní nápady do fáze řešení. Zlepšit vazby mezi veřejnými a soukromými poradci a investovat do jejich odborné přípravy a dovedností.

2) Pozice ČR:

Na konci listopadu 2020 proběhlo on-line technické jednání mezi EK a ČR – EK při této příležitosti představila návrh specifických doporučení. ČR trvala na potvrzení ze strany EK, že se nejedná o právně závazný dokument. V kontextu provedeného jednání byly EK ze strany ČR zaslány návrhy úprav – poté EK dne 18. 12. 2020 doporučení oficiálně zveřejnila.

Doporučení č. 1 - Posílení konkurenčního postavení zemědělsko-potravinářského odvětví

Vedle hlavních výzev, kterými jsou podpora inteligentního, odolného a diverzifikovaného zemědělství, které je schopno zajistit potravinovou bezpečnost, čelí české zemědělství také problematice (ne)spolupráce mezi zemědělci, kompenzací organizacím producentů v určitých odvětvích a vytváření krátkých dodavatelských řetězců.

Co se týká vlastních doporučení EK na řešení těchto výzev, EK je vidí mj. v podpoře seskupení organizací producentů (OP) i v odvětvích, kde v současné době neexistují žádné uznané skupiny producentů (za součinnost využití EU i vnitrostátních fondů). Návrh na zavedení podpor pro sdružování OP v ostatních sektorech má ČR navíc stanovené i ve Strategii resortu zemědělství s výhledem do roku 2030, kde jedním z cílů je podpora OP a seskupování. Toto doporučení tedy bude realizováno nejširší škálou intervencí: podporou mladých začínajících zemědělců, investičními, inovačními a vzdělávacími intervencemi až po odvětvové intervence.

Doporučení č. 2 – Podpora rozvoje krátkých dodavatelských řetězců (KDR)

Podpora KDR je zvažována od začátku příprav Strategického plánu SZP (SP SZP), jak ostatně vychází ze zpracovaných SWOT analýz. K diskuzi je ovšem forma této podpory, neboť ze zkušeností ze stávajícího období je patrné, že současná forma spolupráce není efektivní. Kromě formy spolupráce je možná podpora KDR začleněním k investicím do zpracování zemědělských produktů.

Doporučení č. 3 - Zlepšení životaschopnosti farem

Co se týče přímých plateb, předpokládáme vyčlenění 10 % finančních prostředků na zavedení redistributivní platby, a to s ohledem na cíl této podpory pro podniky s velikostí pod průměrem farmy v ČR.

Dále je v rámci SP SZP doporučení zohledněno plánovanou podporou poskytovanou v Oblastech s přírodními nebo jinými znevýhodněními (ANC) a oblastech Natura 2000, kde je hospodaření znevýhodněno legislativními omezeními v zájmu ochrany přírody. V ANC je pro snížení rozdílu v příjmech mezi podniky různé velikosti využíván nástroj degresivity plateb zohledňující technickou efektivnost podniku.

Doporučení č. 4 - Akcelerace ekologického zemědělství

Cíl EK dosažení 25 % rozlohy zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (EZ) vnímáme v první řadě jako příležitost k dalšímu rozvoji EZ, jakožto systému hospodaření, které napomáhá řešit problematiku trvale udržitelné produkce potravin, eroze zemědělské půdy, kvality vody a snížení množství používaných zemědělských vstupů. Je ale nutné upozornit na rizika, jakými je relativně vysoká obtížnost dosažení rozlohy EZ na 25 % zemědělské půdy ČR. Příliš ambiciózní cíl v podobě dosažení 25% podílu EZ do roku 2030 by mohl mít negativní dopady v podobě snížené produkce ze zemědělství, zvýšených nákladů na ni a nárůstu spotřebitelských cen.

Připravovaný SP SZP na doporučení reaguje návrhem podpory ploch přecházejících na způsoby EZ a jejich udržení.

V současné době je EZ realizováno na cca 16 % (průměr EU činí 7,5 % nejvyšší podíl ekologického zemědělství má Rakousko (24 %), Estonsko (20,5 %) a Švédsko (20 %), nejnižší Malta (0,5 %), Rumunsko (2,4 %), Bulharsko (2,5 %), Irsko (2,6 %) a Nizozemí (3 %)). V rámci přípravy Akčního plánu EZ období 2021 – 2025 je zvažován ambiciózní cíl dosažení 20 % rozlohy zemědělské půdy v EZ. Dosažení požadovaných 25 % v EZ by znamenalo nutnost zajištění dostatečné alokace finančních prostředků, jak na samotnou podporu ekologického hospodaření, tak nezbytně nutně na investice do vybudování zpracovatelských kapacit, výzkumu, vývoje, poradenství a na podporu odbytu biopotravin. Bez zajištění dostatečných finančních prostředků na podporu EZ hospodaření, obzvláště pak na orné půdě a podporu odbytu biopotravin, je cíl 25 % ploch v režimu EZ jen velmi obtížně dosažitelný.

Ekologické hospodaření svým charakterem napomůže také dosažení cílů snížení používání pesticidů a s tím souvisejících rizik a snížení používání hnojiv o nejméně 20 %, neboť je v tomto systému významnou měrou redukována možnost používání přípravků na ochranu rostlin, konvenční přípravky na ochranu rostlin jsou až na výjimky zakázány a zároveň jsou významnou měrou redukována zmiňovaná průmyslová hnojiva. Zajištění dostatečných finančních prostředků na podporu rozvoje EZ tak nepřímo napomůže dosažení dalších cílů, neboť se jedná o systém udržitelné produkce potravin s velmi nízkou environmentální stopou.

V současné době Program rozvoje venkova podporuje významnou část EZ v ČR, a to formou plateb poskytovaných na výměru ekologicky ohospodařované zemědělské půdy. Takto je každoročně podpořeno přes 500 tis. ha zemědělské půdy. Pokračování této podpory se připravuje v SP SZP.

Tradiční udržitelné rybníkářství, které zajišťuje cca 90 % produkce ryb, představuje potenciál pro dlouhodobě udržitelnou akvakulturu. Rybníkářství je považováno za typ akvakultury blízký k ekologickému hospodaření, který zároveň poskytuje významné environmentální a socioekonomické služby a přispívá ke zmírnění dopadů změny klimatu.

Převedení významné části české produkce pod plný ekologický režim by však vedlo k navýšení cen produktů akvakultury a tím k ohrožení konkurenceschopnosti producentů. ČR by proto nemohla souhlasit s cílem významně rozšiřovat ekologickou akvakulturu, pokud by nebyla zohledněna specifika jednotlivých typů hospodaření a také situace v sektoru akvakultury v jednotlivých členských státech. Je proto nutné nejprve provést ze strany EU nezbytné analýzy

dopadů plnění cílů tak, aby byla zohledněna specifika hospodaření v jednotlivých členských státech.

Doporučení č. 5 - Snižování emisí skleníkových plynů pocházejících ze zemědělství

Dle informací EK 10 % emisí skleníkových plynů pochází ze zemědělství. Jednou z možností, jak celkové emise snížit, je využít potenciál ukládání uhlíku do půdy a lesů.

V SP SZP se doporučení promítá v přípravě intervencí, jejichž vedlejším efektem je ukládání uhlíku v půdě, např. formou zatravnění a zalesňování. K cíli dále přispívá zachování trvalých travních porostů a péče o ně. Nově je ve SP SZP navrhováno zavádění agrolesnických systémů. Jedná se o vysazování stromů na zemědělské půdě, kdy bude také docházet k ukládání uhlíku.

Pro splnění cílů Zelené dohody pro Evropu je navrhováno použití nového obchodního modelu založeného na ukládání uhlíku. EK navrhuje, aby zemědělské postupy, které odstraňují CO₂ z atmosféry a přispívají tak k dosažení cíle klimatické neutrality, byly odměněny buď prostřednictvím SZP, nebo jiných veřejných či soukromých iniciativ. Předpokladem tohoto modelu je nicméně v první řadě nastavení spolehlivých pravidel pro certifikaci odstraňování uhlíku v zemědělství a lesnictví.

Z našeho pohledu je zásadní znát přesné parametry tohoto nového regulačního rámce. Bez těchto informací nelze zaujmout konkrétní pozici. ČR v zásadě souhlasí s nastaveným trendem důslednějšího sledování koloběhu uhlíku v zemědělství a podporuje jeho ukládání. ČR preferuje použití osvědčených a známých zemědělských postupů, jako je např. zvyšování obsahu organické hmoty a uhlíku v zemědělské půdě.

Při zavádění opatření na úsporu emisí skleníkových plynů se musí zapojit všechny články potravinového řetězce jako jeden celek. Stávající produkční postupy lze měnit, pouze pokud za ně bude připravena a v praxi odzkoušena adekvátní funkční náhrada. V opačném případě může dojít i ke zhoršení situace. Z tohoto důvodu podporujeme přijetí pouze takových opatření, u kterých je vyřešen i jejich praktický dopad a jeho následky v praxi včetně dopadu na konkurenceschopnost sektoru zemědělství a akvakultury.

Ve vztahu k emisím amoniaku a riziku nesplnění národního emisního stropu pro tuto látku v ČR bere EK na vědomí, že ČR chce zvýšit stavy hospodářských zvířat, a proto doporučuje více investovat do moderních technologií snižujících emise amoniaku a skleníkových plynů (jímky, kejdovače, zakrytí hnojišť, atd.). Tuto část řeší navržené Inovace v zemědělské prvovýrobě a Investice do nezemědělských činností.

Nové postupy v zemědělství musí být provázány s rozvojem programů na výzkum, vývoj a inovace a výměnu zkušeností a příkladů dobré praxe. Předpokladem jejich zavádění do praxe je rovněž významné posílení systému zemědělského poradenství v ČR. Bude třeba posílení výzkumu tak, aby byly stanoveny národní emisní faktory umožňující zvýšení přesnosti výpočtu a vykazování emisí od zemědělských podniků, aby se snížily systematické chyby vykazovaných emisí.

K tomuto cíli může částečně přispívat také Podmíněnost, zejména GAEC 1, GAEC 2, GAEC 7 a GAEC 10. Opatření Podmíněnosti řeší zvýšení sekvestrace uhlíku v zemědělství a podporu postupů ke zlepšení hospodaření s půdou. Podmíněnost těmito požadavky řeší obecnou ochranu proti přeměně na zemědělskou půdu s jiným využitím za účelem zachování zásob uhlíku, ochranu půd bohatých na uhlík, půd v zimě a ochranu stanovišť a druhů.

K některým cílům uvedeným ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ lze přispět rovněž prostřednictvím zcela nového nástroje v prvním pilíři. Jedná se o pro zemědělce dobrovolné Režimy pro ochranu klimatu a životní prostředí (čl. 28 návrhu nařízení pro SP SZP).

Doporučení č. 6 - Zamezení ztráty živin

V rámci SP SZP je jako vedlejší efekt snížení ztráty živin podporováno intervencemi, jejichž součástí je zajištění pokryvu půdy (např. návrhy pro Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)). Jedná se o zatravňování orné půdy tam, kde je vyšší riziko úniku živin např. erozně ohrožené pozemky, na ploše drah soustředěného odtoku, podél vodních toků a infiltračních oblastí a zařazení meziplodin do osevních postupů. Dále jsou pro SP SZP navrhovány managementy pro ošetřování travních porostů, kde mimo jiné nutné dodržování tzv. nitrátové směrnice, což omezuje vyplavování nitrátů i mimo vymezené oblasti zranitelné dusičnany. Doplněno Investicemi do zemědělských podniků v oblasti jímek, skladů hnojiv a technologií k aplikaci hnojiv.

K cíli Zamezení ztráty živin částečně přispívá v rámci Podmíněnosti GAEC 4, GAEC 5, GAEC 7 a GAEC 8. Z pohledu nitrátové směrnice je tento cíl řešen také prostřednictvím PPH 2. Podmíněnost je pouze dílčím nástrojem. Pro adekvátní plnění tohoto cíle je vyžadována příslušná úprava národní legislativy.

Částečně mohou také přispívat nová Ekoschématata - Režimy pro klima a životní prostředí (jedná se o nový nástroj pro zemědělce na dobrovolné bázi): nektarodárný úhor (opatření není primárně cíleno na omezení vstupů).

Doporučení č. 7 - Vylepšení postupů pro zachování biodiverzity, zlepšení stavu zemědělských a lesnických stanovišť v souladu s prioritami definovanými v PAF a přispívajícími k cíli Zelené dohody pro Evropu

Doporučení je v navrhovaném SP SZP zohledněno v rámci přípravy intervencí, kde se prostřednictvím definovaných podmínek pro hospodaření (např. termínů sečí, intenzity pastvy)lepší ochrana stanovišť s hodnotnějšími typy travních porostů, zakládáním agrolesnických systémů, které formou vegetačního pokryvu a rozčleněním velkých půdních bloků zajistí vyšší biodiverzitu zemědělské krajiny, zaváděním lesnicko-environmentálních opatření, které zajistí posílení biologické rozmanitosti lesních ekosystémů formou podpory stromových mikrostanovišť a posílení zdravotního stavu a biologické rozmanitosti lesního ekosystému zachováním současné optimální dřevinné skladby lesů, vytvořením ploch na orné půdě, které zpestří krmivovou základnu nebo vytvoří klidové plochy vhodné pro zahníždění a vyvedení mláďat, péče o stávající ovocné sady, které neslouží primárně k produkci, zajistí mozaikovitost a heterogenita krajiny.

K posílení ochrany biologické rozmanitosti částečně přispívá Podmíněnost skrze GAEC 9 (Minimální podíl zemědělské plochy vyhrazené pro neprodukční prvky nebo oblasti). Další možnosti částečného plnění je skrze Ekoplatbu - Režimy pro klima a životní prostředí.

Z pohledu lesního hospodaření je toto doporučení v rámci návrhu SP SZP naplňováno navrhovanou intervencí „Zachování porostního typu hospodářského souboru“ v oblastech Natura 2000 a nově navrhovanou intervencí „Zachování habitatových stromů“ mimo oblasti Natura 2000. Zmíněné doporučení týkající se lesního hospodářství je v souladu s návrhem SP SZP a je v něm zakomponováno.

Doporučení č. 8 - Přispívat k odolnému zemědělství

V SP SZP je možné spatřovat příspěvek k tomuto doporučení v rámci podpory zatravňování orné půdy, která je navrhována do oblastí ohrožených erozí, na ploše drah soustředěného odtoku, podél vodních toků a v infiltračních oblastech. Také ekologické zemědělství je formou hospodaření posilující odolnost vůči biotickým i abiotickým vlivům.

Ke zvyšování organické hmoty v půdě částečně přispívá GAEC 4 – ochranou říčních toků před znečištěním a povrchovým stékáním, dále také GAEC 6 – minimální úroveň obhospodařované

půdy odrážející specifické místní podmínky k omezování eroze. Ekoplatba – kultura standardní orná půda s navýšením organické hmoty v orné půdě také částečně přispívá k tomuto bodu.

Doporučení č. 9 - Přispívat k adaptaci lesů na klimatickou změnu

Ve vztahu ke klimatické neutralitě a k odvětví LULUCF je třeba zdůraznit, že se v ČR mění role lesního hospodářství ve smyslu propadů CO₂ z důvodu nahodilých těžeb souvisejících s likvidací kůrovcové kalamity. Z těchto příčin kategorie obhospodařované lesní půdy vykazují a bude dočasně vykazovat emise CO₂. V důsledku nevýhodného nastavení pravidel pro započítávání v nařízení LULUCF je lesnický sektor penalizován hned dvakrát, jelikož se nemusí vypořádávat jen se samotnými dopady změny klimatu, ale i s možnými důsledky vyplývajícími z nařízení LULUCF při nenaplnění referenčních úrovní pro lesy. ČR proto obecně podporuje revizi nařízení LULUCF, která by umožnila reflektovat situaci v ČR. Dlouhodobě však ČR musí se sektorem LULUCF aktivně pracovat tak, aby přispěl k možnému dosažení uhlíkové neutrality zvýšením propadů. ČR považuje za významné, aby v nejbližších letech byl kladen důraz na obnovu postižených lesů a jejich adaptaci na změnu klimatu.

K plnění doporučení přispívají vyhlášky k lesnímu zákonu, které jsou od roku 2019 adaptovány na změnu klimatu (zvýšený podíl melioračních a zpevňujících dřevin, druhová skladba).

V rámci SP SZP doporučení odpovídá příprava investičních intervencí Přeměna porostů náhradních dřevin, Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, Genofond a Investice do obnovy kalamitních ploch.

V případě využití intervence „Investice do obnovy kalamitních ploch“ žadatel podléhá povinnostem plynoucí z platné legislativy, přičemž garance obnovy lesa po kalamitě stanovištěně vhodnými dřevinami vyplývá z nové vyhlášky č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů. Vhodná provenience využitých dřevin při obnově lesa je legislativně ošetřena vyhláškou č. 139/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa.

Zmíněné doporučení týkající se lesního hospodářství je v souladu s návrhem SP SZP a je v něm zakomponováno.

Doporučení č. 10 - Příspěvek k cílům Zelené dohody pro Evropu v oblasti pesticidů

ČR souhlasí s diferencovaným omezením celkového používání a rizika chemických pesticidů a s diferencovaným omezením používání nebezpečnějších pesticidů, které zohlední výchozí pozice členských států. Navržené doporučení je v souladu se schválenou Rámcovou pozicí ČR ke strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ a v souladu s Národním akčním plánem k bezpečnému používání pesticidů (2018-2022).

Doporučení by mohlo být realizováno např. Investicemi do zemědělských podniků se zaměřením na precizní zemědělství, Inovacemi v zemědělské prvovýrobě a samozřejmě podporou přechodu do ekologického a integrovaného systému zemědělství.

Ke snížení používání pesticidů přispívají také připravované intervence SP SZP pro integrovanou rostlinnou produkci a podpora ekologického zemědělství.

Pro podporu udržitelného používání pesticidů částečně přispívá PPH 12 a PPH 13.

Částečně může také přispívat nová Ekoplatba - Režimy pro klima a životní prostředí (jedná se o nový nástroj pro zemědělce na dobrovolné bázi): nektarodárný úhor (opatření není primárně cíleno na omezení pesticidů).

Doporučení č. 11 - Podpora osvědčených postupů v chovu hospodářských zvířat v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, zejména prasat, a opatření pro vyšší biologickou bezpečnost

Doporučení sleduje dva prioritní cíle Strategie Farm to Fork – zlepšování životních podmínek zvířat a příspěvek k omezení používání antimikrobních léčiv u zvířat. ČR v uplynulých letech přijala řadu opatření směrem k odpovědnému užívání antimikrobiálních látek, čímž dosáhla razantního snížení jejich spotřeby, výrazně pod průměrem EU. Části tohoto pozitivního výsledku bylo přitom dosaženo i díky opatřením v oblasti dobrých životních podmínek zvířat.

To znamená, že pro Evropskou komisí požadované pokračování tohoto pozitivního trendu bude nezbytné, aby v podmínkách ČR byly oba sledované cíle lépe integrovány, což z vydaného doporučení jednoznačně vyplývá. Zdaleka se tedy nejedná pouze o požadavek na zlepšení nedostatečného provádění předpisů EU týkajících se dobrých životních podmínek (welfare) zvířat, ale o potřebu určité koncepční či systémové změny, a to i v kontextu definovaných (vč. specifických) cílů Společné zemědělské politiky.

Pokud jde o oblast dobrých životních podmínek zvířat, ČR přijala v poslední době řadu opatření vedoucích ke zlepšení úrovně dobrých životních podmínek u hospodářských zvířat. Zejména jde o opatření vztahující se k hlavnímu požadavku EK na nekrácení ocásků u savých selat. S ohledem na doporučení EK byl vypracován Akční plán k prevenci okusování ocásků a ukončení rutinního krácení ocásků selat v ČR. Dále byla vypracována metodika pro posuzování kritérií souladu podle doporučení EK, která byla distribuována mezi chovatele prasat. V roce 2019 byl zaveden požadavek na monitorování prasat se zkrácenými ocásky a poranění ocásků na jatkách s cílem použít tyto údaje v dalších krocích, např. pro výběr hospodářství s vyšším rizikem ke kontrolám.

Směrnice Rady 2008/120/ES, která stanovuje minimální požadavky pro ochranu prasat, vyžaduje proces neustálého zlepšování k odstranění nebo snížení rizika okusování ocásků, aby bylo možné odchovávat prasata s neporušenými ocasy. Realizace tohoto požadavku v ČR je přímo navázána na ekonomické ztráty a změny chovatelských postupů a technologií, což je nezbytné zvážit v kontextu se zajištěním udržitelnosti či konkurenceschopnosti chovu. S ohledem na aktuálně používané technologie a hustotu osazení stájí je velmi obtížné tento požadavek v současné době naplnit. Domníváme se, že dopady nekrácení ocásků by bylo vhodné vyhodnotit prostřednictvím vybraných měřitelných kritérií, jako jsou zdravotní stav prasat v chovech, nutnost vyššího použití antibiotické léčby, počty úhynů, patologickoanatomické nálezy včetně poranění zjištěných na porážkách apod.

Další prioritou EK je ochrana zvířat při přepravě. ČR se problematikou dlouhotrvající přepravy zvířat intenzivně zabývá a postupně přijímá opatření k jejímu řešení. ČR vítá revizi nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy s ohledem na nové vědecké poznatky. Za důležité zejména považujeme upřesnění či doplnění nejasných výkladů některých ustanovení, tak aby byla zlepšena vymahatelnost těchto nařízení. ČR dlouhodobě podporuje aktivity v oblasti důsledného a jednotného vymáhání platných pravidel, vzájemné spolupráce dozorových orgánů, sjednocení výkladu předpisů jak na úrovni EU, tak při jednání se třetími zeměmi.

V rámci SP SZP se připravují intervence zaměřené na dobré životní podmínky zvířat chovu skotu (zvětšení lehacího prostoru dojníc, zlepšení stájového prostředí, suchostojné krávy) a prasat. Dále jsou navrženy intervence: Vyloučení pobytu vysokobřezích, rodičích a kojících prasnic v individuálních klecích a Podpora změny technologie ustájení nosnic z klecových systémů na alternativní technologie.

Pokud jde o oblast snižování používání antimikrobních léčiv u zvířat (celkový cíl za EU 50 % do roku 2030), díky opatřením přijatým v předchozím období se ČR nachází výrazně pod průměrem EU. K udržení tohoto stavu bude nutné kromě opatření v oblasti dobrých životních podmínek zvířat dále realizovat investice do modernizace stájí a jejich technologického vybavení, zvýšení biologické bezpečnosti chovů, posilování preventivních opatření, včetně specifické imunoprofylaxe, ozdravování chovů od vyjmenovaných nákaz a zajištění řádné ošetrovatelské péče o zvířata, jakož i podporu výzkumu a vývoje v oblasti zavádění inovací v oblasti chovu zvířat, výživy, účinné a včasné diagnostiky onemocnění či vývoje a zavádění léčiv, která mohou v některých případech nahrazovat použití antimikrobik, a to jak v rámci prevence, tak metafylaxe či léčby infekčních onemocnění. Významně napomáhat v této oblasti může dále dobře navržená a koordinovaná strategie digitalizace v sektoru zemědělství a sdílení dat o zdraví zvířat, a to jak na úrovni jednotlivých chovů, tak na úrovni populace.

V rámci SP SZP se zcela nově navrhuje podpora snížení používání antimikrobiálních látek zvýšením imunitního systému prasat a kura domácího proti patogenům očkovaním.

S ohledem na specifický cíl budoucí SZP – Zdraví, potraviny a antimikrobní rezistence s klíčovým cílem zlepšení odpovědi zemědělství EU na společenskou poptávku po zdravých a udržitelných potravinách – by se ČR měla kromě kvantitativních ukazatelů spotřeby antimikrobik ve veterinární medicíně rovněž soustředit na ukazatele kvalitativní, které povedou k redukci rizika dopadů antimikrobní rezistence z veterinární medicíny do zdraví veřejnosti a které současně poskytnou domácímu zemědělství a zpracovatelskému průmyslu konkurenční výhodu alepší jejich postavení v hodnotovém řetězci.

Doporučení č. 12 - Podpora sociálně-ekonomického rozvoje venkovských oblastí

Je ve veřejném zájmu stabilizovat venkovské osídlení a iniciovat podmínky, které pozitivně ovlivní rozhodování stávajících či potenciálních residentů, aby žili a pracovali na venkově. Veřejný zájem lze spatřovat v oživení venkova a v rozvoji pracovních příležitostí přímo v místě. Akcelerace podnikatelských aktivit přímo v dané lokalitě umožní podporovat místní rozvoj, umožní stabilizovat a posílit pracovní místa a zmírnit závislost venkovského obyvatelstva na nabídce pracovních míst ve městech.

Venkovské obce a zejména pak ty menší se dlouhodobě potýkají s nedostatkem finančních prostředků ve svých rozpočtech, ze kterých by mohly financovat stav a rozvoj vybrané dopravní a občanské infrastruktury.

Toto doporučení je navrženo řešit prostřednictvím LEADERu a Investic do nezemědělských činností.

Doporučení č. 13 - Zvýšení udržitelnosti a ekonomické výkonnosti venkovských oblastí

Souhlasíme s potřebou digitalizace venkova prostřednictvím vysokorychlostního internetu, nicméně jednak kvůli doplňkovosti a jednak kvůli omezeným zdrojům jednáme s MPO o realizaci potřebných podpor ze zdrojů operačního programu TAK.

Doporučení č. 14 – AKIS

Stávající poradenství nepokrývá některé klíčové potřeby zemědělství, potravinářství a lesnictví. Je to dáno nedostatečnými kapacitami zejména nezávislých poradců a jejich zaměřením, které dostatečně nepokrývá některá důležitá témata nutná k rozvoji udržitelného zemědělství a efektivní implementaci SZP. Objem vzdělávání je poměrně značný, avšak nepokrývá dostatečně některá důležitá témata, případně témata nejsou dostatečně cílena a jsou často příliš obecně zaměřená. Rozsah spolupráce mezi výzkumem a praxí, projevující se např. v počtu

skupin EIP, je neuspokojivý. Zlepšení této situace je plánováno prostřednictvím AKIS a dalších navržených intervencí (např. EIP).

3) Dopad na právní řád ČR:

- *Bez dopadů – jedná se o právně nezávazná doporučení EK směrem k členským státům EU*

4) Dopad na státní rozpočet:

- *Sdělení EK jako takové nezakládá žádný dopad na státní rozpočet*

5) Další relevantní dopady (např. na život. prostředí, hospodářské, sociální apod.):

- *Bez dopadů*

6) Pozice zástupců sociálních a hospodářských partnerů, zástupců samosprávy, nevládních organizací a případně dalších osob:

- *K jednotlivým doporučením EK obecně není známa – v současné době nicméně probíhají pracovní skupiny k budoucí podobě SZP se zástupci NNO, kde je diskutováno nastavení budoucí SZP – zástupci NNO tak průběžně dostávají všechny relevantní informace a zasílají své připomínky, které jsou průběžně vypořádávány.*

7) Pozice EK a EP:

- *Jedná se o sdělení EK směrem k ČS – doporučení nejsou právně závazná, nicméně EK k nim bude přihlížet při schvalování Strategických plánů jednotlivých ČS.*
- *Pozice EP není známa.*

8) Pozice členských států:

- *Každý členský stát obdržel svá specifická doporučení, která řeší s EK – obecný požadavek ČS byl, aby sdělení EK měla pouze doporučující charakter a nebyla právně závazná, což EK deklarovala.*

9) Projednání v Parlamentu ČR:

- *Výbor pro evropské záležitosti PS PČR na 64. schůzi dne 3. 2. 2021 svým usnesením č. 412 rozhodl dokument postoupit Zemědělskému výboru k projednání.*
- *3. 3. 2021 – Senát ČR – Výbor pro hospodářství, zemědělství a dopravu - Podvýbor pro zemědělství*

10) Procedurální otázky:

- a) ~~Právní základ~~
- b) ~~Postup projednávání (např. řádný/zvláštní legislativní postup)~~
- c) ~~Hlasovací procedura (např. jednomyslnost, kvalifikovaná většina)~~

* nehodící se škrtněte